

Teza: odpowiednie stosowanie przepisów kodeksu postępowania karnego

Jest oczywiste, że zakaz reformationis in peius obowiązuje także w postępowaniu zażaleniowym, w tym także w toku postępowania przygotowawczego.

Sygn. akt: WO-132/16

ORZECZENIE

z dnia 9 grudnia 2016 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie następującym:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki

Sędziowie: SWSD Dorota Szubielska

SWSD Magdalena Śniegula/sprawozdawca/

Protokolant: Kamila Kamińska

przy udziale Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Jarosława Sobutki

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2016 r. na rozprawie

sprawy radcy prawnego S. K.

obwinionego o czyn z art. 64 ust. 1 pkt. 2 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 21a Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 5/2007 VIII Krajowego Zjazdu Radców Prawnych

z powodu odwołania obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we K. z dnia 31 maja 2016 r., sygn. akt: OSD 35/IX/2015

Wyższy Sąd Dyscyplinarny

orzeka:

1.

uchyla zaskarżone orzeczenie i umarza postępowanie na podstawie art. 17§1 pkt.11 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych,

2.

koszty postępowania odwoławczego w kwocie 1.000 (słownie: jeden tysiąc) zł ponosi Krajowa Izba Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Dnia 8 lipca 2014r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych wpłynęło pismo P. P. „Skarga na działanie pełnomocnika” z zarzutami pod adresem radcy prawnego S. K., dotyczącego prowadzenia przez niego sprawy spadkowej po zmarłej matce P. P., B. J. (k1-3).

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w K., postanowieniem z dnia 21 października 2014r. wszczął dochodzenie w sprawie popełnienia przez radcę prawnego przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (k18).

Podczas przesłuchania radcy prawnego dnia 14 listopada 2014r. został mu postawiony zarzut naruszenia art. 64 ust. 1 pkt. 2 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 21a Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 5/2007 VIII Krajowego Zjazdu Radców Prawnych (k29).

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w K., postanowieniem z dnia 16 grudnia 2014r. Rz. D. (...) umorzył dochodzenie w sprawie, ze względu na to, że przewinienie radcy prawnego S. K. było przewinieniem mniejszej wagi i przekazał skargę do Dziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w K. celem udzielenia ostrzeżenia (k 33-37).

Na postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w K. z dnia 16 grudnia 2014r. Rz. D. (...) zażalenie wniósł radca prawny S. K. (k 42-43), które wpłynęło 7 stycznia 2015r.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w K. postanowieniem z dnia 24 marca 2015r. OSD 35/IX/2015 (k 59-61)

1.

Uwzględnił zażalenie

2.

Uchylił postanowienie z dnia 16 grudnia 2014r.(...) (...) w przedmiocie umorzenia dochodzenia i przekazania skargi do Dziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w K. celem udzielenia ostrzeżenia

3.

Przekazał sprawę Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego w celu usunięcia istotnych braków postępowania w sposób wskazany w uzasadnieniu postanowienia.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w K., dnia 8 sierpnia 2015r. skierował do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w K. wnioski o ukaranie radcy prawnego S. K. (...)

Dnia 31 maja 2016r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w K. uznał radcę prawnego S. K. winnym popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego art. 64 ust. 1 pkt. 2 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 21a Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 5/2007 VIII Krajowego Zjazdu Radców Prawnych i na podstawie art. 65 ust. 1 pkt. 1 wymierzył mu karę dyscyplinarną - upomnienia i obciążył go zryczałtowanymi kosztami postępowania w kwocie 3000 zł.

Od niniejszego orzeczenia odwołanie wniosła adwokat K. J., działająca w imieniu obwinionego radca prawny S. K., która zaskarżyła orzeczenie w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

1.

Na podstawie art. 438pkt. 2 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj.

Art. 5§2 w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, polegającą na rozstrzygnięciu ujawnionych wątpliwości w toku postępowania na niekorzyść obwinionego, w szczególności zeznań świadków M. K. i L. J.; Osoby te nie zostały

w ogóle przesłuchane na rozprawie przed Sądem Dyscyplinarnym a protokoły z rozpraw z etapu postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Rzecznika Dyscyplinarnego nie zostały w ogóle ujawnione.

Art. 410 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych poprzez przyjęcie za podstawę wyrokowania treści skargi na działanie pełnomocnika z dnia 30 czerwca 2016r. oraz zeznań świadków L. J. i uznanie ich za wiarygodne;

Art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, poprzez nie wskazanie w treści uzasadnienia orzeczenia na jakiej podstawie prawnej została ustalona zryczałtowana kwota kosztów postępowania dyscyplinarnego;

2.

Na podstawie art. 438 pkt. 3 w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na treść orzeczenia, a polegający na przyjęciu, że obwiniony przyjął pełnomocnictwa od P. P. do reprezentowania go w sprawach dotyczących spadku po zmarłym Z. K., gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, żeby pełnomocnictwa podpisane in blanco miały być pełnomocnictwami do tej sprawy oraz orzekanie na podstawie okrojonego materiału dowodowego;

Wobec powyższego obrońca obwinionego wniósł o dopuszczenie dowodu z akt sprawy Sądu rejonowego (...) w szczególności protokołu z dnia 13 stycznia 2015r. dotyczącego postępowania spadkowego po zmarłym Z. K..

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

W niniejszej sprawie został naruszony zakaz reformationis in peius. Należy zwrócić uwagę, że Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w K., postanowieniem z dnia 16 grudnia 2014r. Rz. D. (...) umorzył dochodzenie w sprawie, ze względu na to, że przewinienie radcy prawnego S. K. jest przewinieniem mniejszej wagi i przekazał skargę do Dziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w K. celem udzielenia ostrzeżenia (k 33-37). Powyższe postanowienie zostało zaskarżone na korzyść radcy prawnego S. K..

Jest oczywiste, że zakaz reformationis in peius **obowiązuje także w postępowaniu zażaleniowym, w tym i w toku postępowania przygotowawczego**. Słuszny jest więc, wyrażony w uchwale SN z dnia 26 września 2002 r., I KZP 23/02, OSNKW 2002, nr 11-12, poz. 98, pogląd, że „w przypadku zaskarżenia postanowienia o umorzeniu dochodzenia lub śledztwa wyłącznie na korzyść podejrzanego zakaz ten funkcjonuje i gdyby w efekcie uchylecia postanowienia na skutek takiego zażalenia doszło do wniesienia oskarżenia, to postępowanie karne winno być przez sąd umorzone z uwagi na konsumpcję skargi publicznej - art. 17 § 1 pkt 11.”

Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2015 r. II KK 347/15 dot. konsekwencji wniesienia przez prokuratora aktu oskarżenia mimo obowiązku wcześniejszego umorzenia postępowania przygotowawczego z uwagi na zakaz reformationis in peius, Sąd Najwyższy stwierdza, co następuje: „W sytuacji, gdy postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia albo o jego umorzeniu zostało zaskarżone wyłącznie na korzyść podejrzanego, obowiązuje zakaz reformationis in peius, przewidziany w art. 434 § 1 k.p.k. oraz art. 443 k.p.k. W wypadku wniesienia przez prokuratora aktu oskarżenia, mimo że - ze względu na zakaz reformationis in peius - dochodzenie lub śledztwo powinno być umorzone, postępowanie sądowe ulega umorzeniu na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k.”

W zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 1 lipca 2015r. art. 433§1 i art. 434 §1 k.p.k. otrzymały następujące brzmienie:

art. 433 § 1 otrzymuje brzmienie:

"§ 1. Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, uwzględniając treść art. 447 § 1-3, a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w art. 435, art. 439 § 1, art. 440 i art. 455.";

art. 434 § 1 otrzymują brzmienie:

"§ 1. Sąd odwoławczy może orzec na niekorzyść oskarżonego tylko wtedy, gdy wniesiono na jego niekorzyść środek odwoławczy. Sąd odwoławczy może orzec tylko w granicach zaskarżenia i tylko w razie stwierdzenia uchybień podniesionych w środku odwoławczym, chyba że ustawa nakazuje wydanie orzeczenia niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów".

Powyższe przepisy mają zastosowanie do rozpatrywanej sprawy, gdyż zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw: „Jeżeli na podstawie dotychczasowych przepisów po dniu 30 czerwca 2015 r. skierowano akt oskarżenia, wniosek o wydanie wyroku skazującego, wniosek o warunkowe umorzenie postępowania lub wniosek o umorzenie postępowania przygotowawczego i orzeczenie środka zabezpieczającego, postępowanie toczy się według przepisów dotychczasowych do prawomocnego zakończenia postępowania”.

W niniejsze sprawie Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w K., dnia 7 sierpnia 2015r. skierował do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w K. wniosek o ukaranie radcy prawnego S. K. (k 93-95). Wniosek ten, stosując odpowiednio przepisy k.p.k. jest aktem oskarżenia , co uzasadnia zastosowanie przepisów k.p.k. w wersji obowiązującej po dniu 30 czerwca 2015r.

Należy zwrócić uwagę, że w zarzutach odwołania nie pojawił się zarzut naruszenia zasady reformationis in peius, jednakże, na podstawie art. 439§1 pkt. 9, w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, sąd odwoławczy może orzekać niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów i uchylić zaskarżone orzeczenie. W niniejszej sprawie zachodzi jedna z okoliczności wyłączających postępowanie, określona w art. 17§1 pkt.11 k.p.k., co daje podstawę do umorzenia postępowania.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny, działając na podstawie art. 436 k.p.k., w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, ograniczył rozpoznanie do jednego zarzutu podlegającego uwzględnieniu z urzędu, gdyż było to wystarczające do wydania orzeczenia a rozpoznanie pozostałych zarzutów było bezprzedmiotowe.

O kosztach postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 1 i 2 Ustawy o radcach prawnych w związku z §1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 Uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. nr 86/IX/2015.